

Östbuletinen

Nr. 3, 2011, årgång 15

Innehåll:

Mänskliga rättigheter i Kirgizistan <i>Åsa Pernilla Gustafsson</i>	2
Barentsburg – en kvarleva från sovjettiden <i>Ingmar Oldberg</i>	4
Vem är Pnin? <i>Harriet Lacksten</i>	8
Den ryske författaren: imperiebyggare och rebell <i>Magnus Ljunggren</i> ...	10
Recension: Per Gahrton: Georgia – Pawn in the New Great Game <i>Hans-Gunnar Adén</i>	13
Publicerat på UI och FOI	14

*Sällskapet för studier av Ryssland,
Central- och Östeuropa samt Centralasien*

Mänskliga rättigheter i Kirgizistan

*Åsa Pernilla Gustafsson, ambassadråd,
biträdande myndighetsråd på ambassaden
i Kabul*

Under juni månad i år var jag ledig från mitt arbete på Utrikesdepartementet och läste ryska i Bisjkek i Kirgizistan. På eftermiddagarna assisterade jag vid organisationen Human Rights Centre Citizens against Corruption (oftast Citizens against Corruption, CAC) (www.anticorruption.kg/en) Chef för CAC är den också i Sverige välkända Tolekan Ismailova. Till exempel vistades hon i Sverige flera månader under våren 2010. Jag hade genom CAC förmånen att på plats i Bisjkek få vara med på ett antal slutna möten som jag som utomstående annars inte fått tillgång till.

CAC grundades i maj 2000 (då under namnet Civil Society against Corruption, CSAC). Ett grundläggande mål var att verka för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i Kirgizistan. CAC har i dag ett antal huvudinriktningar för verksamheten, bland annat att söka bidra till reformering av lagstiftning rörande mänskliga rättigheter och tillhandahålla rådgivning till enskilda i rättsprocesser. CAC har också skapat ett nationellt nätverk med idag flera hundra grupper och organisationer anslutna.

Det senaste året har uppföljningen av händelserna i landets andra största stad Osj med omnejd under en knapp vecka i juni 2010 varit i många kirgiziska MR-organisationers fokus. Våldsamheterna krävde ca 470 dödsoffer och åtminstone 1900 skadades. Över 100 000 flydde över gränsen till Uzbekistan. Ca 2700 hus eller egendomar förstördes och åverkan skedde på ytterligare ca 170. Siffrorna rörande döda, skadade, flyende etc. kan skilja sig något åt beroende på källa. Siffrorna ovan är hämtade från slutrapporten från Independent International Commission of Inquiry.

Kirgizistan genomförde en nationell utredning av händelserna, men en internationell kommission upprättades också. Independent International Commission of Inquiry, KIC, som har granskat händelserna under ledning av finländaren Kimmo Kiljunen, publicerade sin rapport i maj i år. Därefter har Kiljunen vägrats resa in i landet. Frågan om Kiljunens inresa i landet togs i maj upp av parlamentet, som i omröstning kom fram till att inget tillträde för Kiljunen skulle ges.

Inför årsdagen av händelserna offentliggjorde både Amnesty International och Human Rights Watch den 8 juni i år rapporter om vad som skett i Osj och Jalalabad och hur händelserna fortsättningsvis borde följas upp. MR-försvare höll några dagar senare i Bisjkek ett slutet möte – där också jag genom CAC fick delta – för att diskutera vidare uppföljning och strategin framöver. Mötet inleddes med en presskonferens som var ganska välbesökt, men rapporteringen i media blev inte stor de efterföljande dagarna. Det kan i sammanhanget noteras att Kirgizistan låg på plats 159 av 178 länder i den senaste sammanställningen om pressfrihet av organisationen ”Reportrar utan gränser”. Kirgizistan låg i rankningen dock nästbäst till av de fem centralasiatiska länderna. Men bedömningen av ”Reportrar utan gränser” var att trenden är negativ; situationen för media i Kirgizistan försämras. De för pressfriheten begränsande åtgärder som parlamentet beslutade om i juni i år ser ut att bekräfta den bilden. Ett konkret ingrepp enligt parlamentets åtgärdslista var att nyhetshemsidan *fergana.ru* skulle förbjudas i Kirgizistan.

Någon helt samstämmig bedömning av orsakerna till våldsamheterna i Osj med omnejd verkar inte finnas (ännu). MR-försvare har framfört att det rörde sig om en kamp om makt och tillgångar på en etnisk klangbotten. Majoriteten av offren var etniska uzbekier (nedan benämnda uzbekier), men också etniska kirgizer (nedan benämnda kirgizer) blev utsatta för

våldet, såsom KIC och andra klargjort. Det gäller både dödsfallen och de skadade. KIC gör dock bedömningen att våldet var riktat mot uzbekerna: 75 % av dödsfallen var uzbekerna och den allra största delen av den egendom som förstördes tillhörde uzbekerna. Denna enkla sammanfattning visar att uzbekerna var måltavlorna för våldet, anför KIC bland annat.

KIC skriver i sin rapport att kanske deltagande, eller åtminstone ett tolererande av händelserna, av viss militär förelåg. KIC noterar också att poliser var ”tillåtande” när de valde att endast observera istället för att ingripa. Amnesty påpekar att oberoende lokala observatörer vidhållit att vid sidan av de spontana våldsutbrott som skedde var vissa av våldsbrotten planerade och organiserade, särskilt mot uzbekerna i centrala Osj. Observatörerna har också framhållit att militär deltog i en del av våldet, att myndighetspersoner delade ut vapen till kirgiziska grupper och att soldater ofta inte grep in för att avvärja attacker mot uzbekerna. Human Rights Watch pekar på att det finns starka indikationer på att vissa kirgiziska militära styrkor och poliser på olika vis underlättade attackerna i områden bebodda av uzbekerna.

Vad gäller de rättsprocesser som initierats rörande kriminella handlingar efter juni-händelserna (i december 2010 hade 170 förundersökningar överlämnats till domstolar i Osj och Jalalabad) var de anklagade uzbekerna i ca 80 % av fallen (trots att de som sagt var i majoritet bland offren). KIC skriver att fördelningen mellan etniciteter är speciellt oproportionerlig vad gäller mord: Sex månader efter händelserna utgjorde 83 % av dem som hade anklagats för mord (totalt 71 personer) av uzbekerna och ca 10 % av kirgizerna.

Också andra allvarliga tillkortakommanden i genomförandet av mänskliga rättigheter i Kirgizistan har tagits upp av KIC och MR-försvare, såsom brister i rättssystemet och användning av tortyr mot anklagade.

Parlamentet inte bara deklarerade Kiljunen icke önskvärd i landet i maj efter att KIC-rapporten offentliggjorts, även rapporten i sig avfärdades. Rosa Otunbajeva har dock gett uttryck för en i grunden positiv syn på KIC. KIC skrev i juni ett öppet brev till president Rosa Otunbajeva där man uttryckte besvikelse över parlamentets reaktion på KIC-rapporten, men framhöll att man däremot uppskattade Rosa Otunbajevas inställning och att, som man tolkade det, regeringen skulle genomföra merparten av KIC:s rekommendationer.

Vårt utrikesdepartement sammanställer som bekant årligen rapporter om mänskliga rättigheter, där FN:s samtliga medlemsländer granskas, även Kirgizistan. (Sverige har dock, liksom de flesta andra EU-länder, inte någon ambassad i Bisjkek. Sida är inte heller närvarande i landet; stödet till Centralasien, inklusive Kirgizistan, fasades ut i slutet av 2010.) I departementets senaste rapport om mänskliga rättigheter i landet sägs att landet befinner sig i något av ett övergångsskede. Vissa bedömare som jag träffar i Bisjkek verkar inte övertygade om på att det nödvändigtvis *måste* bli ”antingen – eller”; antingen en utveckling i mer demokratisk riktning eller mer meningsskiljaktigheter och mer våld. Många pekar på att ekonomin hur som helst måste komma på räls för att Kirgizistans utveckling ska få en skjuts i rätt riktning. Också den mycket utbredda korrruptionen nämns av de flesta som en grundläggande problem (Kirgizistan ligger på plats 164 av 178 länder i Transparency Internationals senaste index), liksom den allmänt dåligt fungerande statsapparaten. Och hur ska klyftan nord-syd i landet kunna överbryggas, eller åtminstone hanteras, i framtiden?

Den 30 oktober planeras presidentval hållas för att fylla platsen efter Rosa Otunbajeva som upprätthållit posten efter Bakijevs fall i revolutionen i april förra året. Många hoppfulla är intresserade och antalet kandidater är högt. Den nya presidenten kommer onekligen att ha ett

antal stora – för att inte säga enorma – utmaningar att tampas med.

Barentsburg – en kvarleva från sovjettiden

Ingmar Oldberg, Rysslandsforskare på Utrikespolitiska institutet

Barentsburg är som bekant en rysk kolgruvestad på det norska Spetsbergen, huvudön i Svalbard halvvägs mellan fastlandet och Nordpolen. Det är en ort med ca. 400 invånare, näst störst efter Longyearbyen, som ligger 55 km bort vid samma fjord. Enda sättet att komma dit från Longyearbyen är med dyra kryssningsbåtar på sommaren, snöscooter på vintern eller helikopter ”i tjänsten”. Invånarna i Barentsburg kommer bara till Longyearbyen vid dit- och hemflygning samt vid enstaka idrotts- och kulturevenemang.

Kort historik

Denna unika ryska närvaro på nordisk mark har en lång historia. Ryska historiker hävdar att det var ryska ’pomorer’ från Vitahavskusten som upptäckte ögruppen redan före holländaren Willem Barentz’ ankomst 1596. Obestriddligen var pomorerna de första fiskarna och jägarna som övervintrade på 1700-talet, men den ryska staten reste inga anspråk. I början av 1900-talet, då flera länder började konkurrera om att utvinna stenkol på Spetsbergen, öppnades också en rysk gruva i Grumant (mellan Barentsburg och Longyearbyen) 1919 och förhandlingar fördes med Norge och Sverige om ett condominium. 1920 fick Norge genom Svalbardtraktaten suveränitet över ögruppen mot att alla signatärländers medborgare och företag fick lika rätt att utvinna dess naturresurser, dock med hänsyn till djur- och växtliv. Ryssarna blev med tiden

de enda utlänningar som använder denna rätt. 1925 köpte det statliga Severoles den svenska koncessionen i Pyramiden och 1931 köptes Barentsburg från ett nederländskt företag. Under andra världskriget evakuerades alla norrmän och ryssar från Svalbard och gruvstäderna förstördes av Nazityskland. I slutet av kriget föreslog Sovjetunionen slopande av Svalbardtraktaten och gemensamt norsk-sovjetiskt försvar av Svalbard och avträdande av Björnön i söder, men norska stortinget sade efter en tid nej och Norge gick med i Nato.

Under det kalla kriget utvidgade Sovjetunionen sina bosättningar på Spetsbergen och motsatte sig all norsk militär verksamhet genom att hävda att ögruppen enligt traktaten är demilitariserad. Traktaten förbjuder dock bara Norge att uppföra militära baser och att ögruppen används för ”krigsändamål”. Samtidigt etablerade Sovjetunionen en helikopterbas nära Barentsburg, som norrmännen misstänkte för att ha militära uppgifter. Militära incidenter inträffade. Den bästa tiden för sovjetmedborgarna var på 1970- och 1980-talen, då de var tre gånger fler än norrmännen och i vissa avseenden hade bättre standard. När Sovjetunionen bröt samman, minskade den ryska närvaron på Spetsbergen och gruvan i Pyramiden lades ner (1998). Norge stärkte sitt inflytande över Barentsburg och genomdrev att allt som inte nämns i traktaten bestäms av Norge.

Ett sovjetryskt samhälle

Barentsburg bär en omisskännligt sovjetisk-rysk prägel. Rysk radio och teve är allenarådande. Mitt i samhället står en Leninbyst framför ett monument med (den nymålade) texten Vårt mål är kommunism, och på berget ovanför husen står det Miru mir (Fred åt världen). När gatuskyltarna även skulle ha norska namn, så togs de ned.

Lustigt nog finns det ett ryskt konsulat (bilden ovan till vänster) i Barentsburg (inte i Longyearbyen), som viftar med flaggan högst upp i samhället och omges av ett kraftigt staket. Man undrar vem det ska ge ryska visum till.

Invånarna i Barentsburg påminns dock om att de befinner sig i Norge genom att de har norsk postgång och norskt telenät, även om mobilnätet är ryskt. Norska myndigheter presenterar sig en gång om året genom att sysselmannen, den högste statstjänstemannen på Svalbard, har ett öppet informationsmöte i Barentsburgs kulturhus, och hans tjänstemän tar emot på hotellet en dag per månad i tre timmar. Få personer kommer, och det har hänt att de som klagat över förhållandena hos norrmännen blir hemskickade.

Company town

Barentsburg domineras sedan 1930-talet av den statliga trusten Arktikugol, som äger alla byggnader och driver all verksamhet (utom viss forskning). Huvudkontoret ligger i Moskva och det finns ett rekryteringskontor i östra Ukraina, där det finns många rysktalande kolgruvearbetare. Arbetarna är anställda på olika korta kontrakt, vilket medför stor personalomsättning. Det är övervägande ensamman och få kvinnor och barn. De får sin

lön i rubler insatta på ett konto i Moskva och betalar mat med mera genom avdrag. Turister betalar dock kontant med norska kronor. En armenisk byggnadsarbetare, som jag träffade i ett logement, sade sig tjäna ca. 40 000 rubler i månaden minus 5000 i levnadsomkostnader, vilket kanske är rätt bra om man kommer från ett land med en sämre växelkurs. De flesta bor i trista tegelhuskorridorer (man skryter med

världens nordligaste 'skyskrapa' – på fem våningar). Det finns inga trädgårdar på grund av klimatet, folk har få ägodelar med sig och skaffar inga privata båtar eller snöscootrar. Det skapas alltså ingen trivsel och samhörighet med orten och Spetsbergen – en skillnad mot gamla svenska brukssamhällen utöver klimatet. Det bästa är nog ortens stora simhall.

Ekonomiska problem

Ett huvudproblem för Barentsburg är att Arktikugols gruvdrift visat sig vara marknadsekonomiskt olönsam pga. bristande tillgång och dålig kvalitet på kolet, svårt klimat och dyra transporter. Under Rysslands ekonomiska kris på 1990-talet fick företaget också drastiskt minskade budgetanslag, lönerna och levnadsstandarden sänktes. 2003 utbröt en hungerstrejk, som ledde till att Longyearbyen sände nödhjälp.

Genom åren har det också inträffat svåra gruvolyckor och flygkrascher. 1996 störtade ett plan från Vnukovo Airlines under inflygning till Longyearbyen, varvid 141 personer omkom. Därefter avbröts flygningarna till Moskva i tio år. 2006 upptäckte norrmännen att det pyrde i två koltippar, som om de flammade upp kunde leda till att hela ortsbefolkningen måste evakueras och förpesta luften över hela ögruppen. Under norska påtryckningar släcktes branden snart, men gruvdriften

stod stilla i 4 ½ år till slutet av 2010 och bedrivs nu i en skala, som bara räcker till det egna kraftverket. Möjligheten att utvinna nya fyndigheter och bedriva annan verksamhet på ögruppen begränsas av norsk miljölagstiftning (65% av ytan är skyddad), men detta gäller i lika mån för norska och andra företag.

Arktikugol och de ryska myndigheterna har vidare genom åren försökt bredda verksamheten men med föga framgång. För att främja turismen har det enda hotellet (utan namn) i Barentsburg renoverats, men det får i stort sett bara korta besök i baren av turister från passerande rundtursbåtar. Helikopterflygning med turister har stoppats av norsk domstol. Man kan dock fråga sig om gruvbolaget självt är bäst skickat att sköta turistnäringen.

Sedan 1990-talet har ryssarna också talat om att landa fisk från trålare i Barents hav och starta en bearbetningsfabrik på orten, men inte heller det har bedömts som lönsamt. Ett förslag om att ha en bas för fiskeriövervakningsfartyg i Barentsburg torde möta motstånd från den norska kustvakten. Ryssarna har också borrhett efter olja och gas på Svalbard men utan tillräckliga resultat. 2006 lanserades en idé om att göra Barentsburg till en "eko-stad" genom att bygga om det koleldade kraftverket till ett

baserat på flytande naturgas, vars överskott skulle räcka till ett drivhus för frukt- och grönsaksodling, och runt toppen skulle det byggas en roterande restaurang med italienskt kök! Av detta blev det bara en renovering av det gamla kraftverket, som ännu pågår.

De federala myndigheterna är naturligtvis medvetna om problemen i Barentsburg. Rysslands revisionsverk har upprepade gånger kritiserat Arktikugol för ineffektivitet, dålig redovisning och brist på framtidsansatser. 2007 tillsattes en regeringskommission för Svalbard, särskilda strategier har utformats, senast en i år, och delegationer varit på besök, men föga har hänt. En ny direktör tillsattes 2007 som utlovade och inledde närmare samarbete med norrmännen, bl.a. i miljöfrågor, och som genomdrev

bättre löner och matförsörjning och satsning på renovering av byggnader. Pyramiden ska också bevaras för turistverksamhet.

Sista veckan i augusti 2011 firade Arktikugol sitt 80-årsjubileum med en festföreställning tillsammans med en rad gäster från Ryssland och från Longyearbyen med sysselmannen i spetsen. Efter ett historieföredrag inhöstade en tidigare generaldirektör för trusten applåder, då han hävdade att Svalbard egentligen borde ha haft rysk suveränitet. Den nuvarande generaldirektören Alexander P. Veselov tackade däremot norrmännen för det goda samarbetet och prisade lokaltidningen Svalbardposten för att den inför jubileet ställt samman ett nummer med artiklar översatta till ryska (dock bara i 70 ex). Veselov påpekade dock att uppgiften att det ryska Naturresursministeriet nyligen beslutat satsa 186 miljoner rubler på upprustning av de ryska bosättningarna på Svalbard var felaktig. Siffran gäller för Franz Josefs

land och för Svalbard anslås mycket mindre, sade han.

Trots vissa kosmetiska förbättringar är huvudintrycket av Barentsburg fattigdom och förfall. Många ursprungligen ganska vackra träbyggnader i centrum står tomma och blir dyra att reparera eller ersätta. Gator och parker är i dåligt skick. Skräp eller koldamm syns överallt. Luften förpestas av kolkraftverket.

Huvudgatan i Barentsburg

Varför är ryssarna kvar på Svalbard?

Som framgått har alltså den ryska närvaron på Svalbard kraftigt minskat de senaste decennierna. Gruvverksamheten är en belastning på statskassan och utvecklingsmöjligheterna begränsas av norska lagar. Gruvarbetarna är inte där för trivselns skull utan för lönen och bristen på bättre alternativ. Varför vill då de ryska myndigheterna ha kvar Barentsburg?

Ryska militärer och patrioter har sedan sovjettiden betonat att man behöver ett fotfäste på Svalbard för att säkra Norra marinens passage ut till Atlanten och för att hålla Nato borta. Men Nato utgör inte längre ett reellt hot mot Ryssland och kan övervakas genom forskarstationer och satelliter. Gruvdriften har inte och får inte ha någon militär funktion. Det säkerhetspolitiska argumentet torde främst vara ett

sätt att få uppmärksamhet och anslag från de federala myndigheterna. Det verkar som om de ryska myndigheterna främst blir intresserade av att satsa på Barentsburg, när norrmännen anses hota deras närvaro. Men även om Norge skärpt kontrollen över Barentsburg, vill man inte alls driva ut invånarna utan försöker faktiskt förbättra förhållanden för dem. t.ex. ifråga om miljö och arbetskydd.

Ett ekonomiskt skäl för Ryssland att vara kvar kan vara att kostnaderna trots allt är en liten post i den stora federala budgeten, och att Barentsburg kan komma till nytta i framtiden. Fisket i Barents hav blivit allt viktigare för Ryssland och olje- och gasutvinningen i det ryska Arktis, som underlättas av minskad isbildning, har blivit en central faktor i landets ekonomi. Det nyligen undertecknade avtalet med Norge om

gränsdragningen till havs torde underlätta det ekonomiska samarbetet, vilket också kan gynna verksamheten på Svalbard.

Slutligen torde ryska forskare – geologer, arkeologer, klimatforskare, botaniker osv – ha åtminstone lika mycket intresse av Svalbard som andra länders forskare, och det finns planer att etablera nya forskningsfilialer där.

Men det viktigaste skälet är kanske historiskt-symboliskt: Rysslands ledning anser sig ha traditioner att försvara och vissa rättigheter enligt Svalbardtraktatet, som bäst markeras genom fysisk närvaro. Som jämförelse kan nämnas att Norge har folk på gudsförgätta platser som Björnön och Jan Mayen inte bara för att samla meteorologiska data utan också för att markera suveränitet, och många stater har forskningsstationer i Antarktis delvis för att markera anspråk på olika sektorer.

Fotnot

Denna artikel bygger på intryck under en studieresa till Svalbard i augusti 2011, givande samtal med experter som Sveinung Lystrup Thesen, samt norsk forskning om Svalbard och Ryssland, t.ex. av Willy Östreng, Rolf Tamnes, Sven Holtsmark, Arild Moe och Geir Hønne-land. Jag har haft särskild nytta av Jörgen Holten Jörgensens aktuella bok *Russisk svalbardpolitik. Svalbard sett fra den andre siden*, Tapir Akademisk forlag, Trondheim 2010. Nyhetsmaterial kan hittas på www.svalbardposten.no och www.barentsobserver.no

Vem är Pnin?

Harriet Lacksten, bibliotekarie på Internationella biblioteket

”Idealiskt flintskallig, solbränd och välrakad började han på ett tämligen imponerande sätt med en stor brun kupol, hornbågade glasögon (som dolde en barnlig frånvaro av ögonbryn), apliknande överläpp, bastant nacke och atletisk kroppshydda i åtsittande, men slutade aningen snopet, i två spindel-liknande ben (för ögonblicket klädda i flanell och korsade), samt påfallande spåda, nästan feminina fötter.”

Så presenteras Timofej Pnin av berättaren i Vladimir Nabokovs roman *Pnin*, skriven på engelska. Den utkom 1957 i bokform innan *Lolita* publicerades. På svenska finns den i ny översättning av Aris Fioretos av år 2000. Pnins utseende, som lätt kan uppfattas som lite löjligt och skrattretande, döljer en av Nabokovs mest älskvärda romanfigurer. Pnin är rysk emigrant i USA och lektor i ryska på ett mindre universitet på östkusten. Det ena trista uthyrningsrummet efter det andra har varit hans bostäder. Hans hustru bedrog honom från första början av deras äktenskap och lämnade honom för en doktor i psykiatri. Det engelska språket befinner sig i krig med

honom. Han är både tankspridd och klumpig. Flera av hans kollegor förlöjligar honom bakom hans rygg.

När vi möter honom första gången sitter han på ett tåg på väg till en ort där han ska hålla en föreläsning för den lokala damklubben. Men det visar sig att han är på fel tåg! Han har tittat i en fem år gammal tidtabell. Åh, så typiskt pninskt, som hans belackare skulle säga. En stund senare när han sitter på en bänk på fel station, drabbas han av ett anfall som gör honom rädd. Är det en hjärtinfarkt? I sina tankar färdas han tillbaka till sin barndoms S:t Petersburg och ett liknande anfall. Han ser tapeterna i sitt rum, sina oroliga föräldrar. Barndomsvänner som avrättats av bolsjevikerna passerar förbi.

Under berättelsens gång besöker hans ex-hustru Lisa honom för att be honom om ekonomisk hjälp till sin son Victor, som ska börja studera på ett college i närheten. Han är en begåvad konstnärssjäl. Till sina psykoanalyserande föräldrars förtret är han inget problembarn. Hans Oidipuskomplex är högst måttligt och han uppvisar inga beteenderubbningar. Mötet med Lisa skakar honom. Han älskar henne fortfarande, trots hennes vulgaritet och elakhet. ”I haf nofing, I haf nofing left, nofing, nofing!” snyftar han på sin brutna engelska.

Allt verkar så småningom ordna sig för Pnin. Få studenter är anmälda till hans kurs i ryska och han kommer att få tid till forskning. Den lilla villan som han hyr är alldeles förtjusande. Han bjuder in sina vänner till en inflyttningsfest. Under festens gång avslöjar han sina planer att köpa huset. Men då utdelar doktor Hagen, hans beskyddare, ett dråpslag: Han berättar att han ska flytta till ett annat universitet och en bättre tjänst. Pnin kan inte räkna med att få fortsätta sin skenbart trygga tillvaro på institutionen.

Pnin är också immigranten som kämpar för att passa in i det nya hemlandet. Han svänger sin käpp ”po-amerikanski”. Sina egna tänder byter han ut mot bländande vita porslinständer. Gärna klär han sig i

färgglada Hawaii-skjortor. Pnin skrattar ofta och gärna själv åt sina tillkortakommanden och felsägningar. Men ju mer vi läsare får veta om honom, desto mer ser vi hans inre storhet.

Vänskapen med Victor visar sig vara något som vänds från nederlag till triumf. Victor drömmer om en far som är kung i ett exotiskt land. Nu visar sig Pnin inte vara så kungalik, men Victor finner ändå någon han kan se upp till. Som gåva skänker han Pnin en skål i underbart akvamarinfärgat glas. Den måste ha kostat honom en stor del av de pengar han arbetat ihop under sitt sommarlov. När Pnin i dyster stämning efter festen står och diskar, hör han ett krasande i diskbaljan och tror sig ha krossat skålen. Men den visar sig vara oskadd. Victors gåva kan inte förstöras.

När Pnin besöker sina vänner, tillika ryska emigranter, på deras sommarställe, blir han en respekterad landsman som uttrycker sig precist på ett vackert och poetiskt språk (givetvis ryska) och gärna delar med sig av sina kunskaper om rysk litteratur. För att inte tala om att han är en baddare på krocket. Då finns inget av löjets skimmer, snarare ett förklarat ljus.

Under besöket hos de ryska vännerna utspelar sig en av romanens nyckelscener. Pnin påminns om sin ungdomskärlek Mira Bjelotjkin. Mira beskrivs som Lisas motsats: mild, bräcklig och intagande, alltid redo att hjälpa sina medfångar i Buchenwald, där hon mördades. Pnin har inte tänkt på henne och hennes öde på länge därför att ”om man var tillräckligt uppriktig mot sig själv kunde inget samvete, och därför inte heller något medvetande, finnas till i en värld där något sådant som Miras död var möjlig”. Pnin tror enligt berättaren inte på Gud, men väl på vålnadernas demokrati: ”Kanske bildade de dödas själar kommittéer som i oavbrutna möten vakade över de levandes öden”.

Bjelotjka betyder liten ekorre på ryska. Det går ett stråk av ekorrar genom berättelsen. Alldeles i början, när Pnin hämtat sig från

sitt anfall, upptäcker han en grå ekorre framför sig. På väg hem efter mötet med Lisa ser han en ekorre som sittande på en dricksvattensfontän riktar sin blick mot honom. Pnin förstår och trycker på knappen så att ekorren kan släcka sin törst. Pnin skickar ett vykort med en grå ekorre på till Victor. Och så fortsätter det. Ekorrarna är ständigt närvarande och verkar vaka över Pnin och hans liv. Detta är inte enda gången Nabokov låter budbärare från de dödas rike sända budskap till de levande. I hans senare roman *Blek låga* visar sig sidensvansar och Vanessafjärilar vid avgörande händelser.

Vladimir Nabokov var väl förtrogen med den universitetsmiljö han beskriver i *Pnin*. Under många år undervisade han bl.a. på Cornell University. Följande citat motsvarar hans egen upplevelse av språkundervisningen: ”Två intressanta drag utmärkte Leonard Bloreng, som var prefekt på institutionen för franska litteraturen och språket: Han gillade inte litteratur och kunde ingen franska”.

I slutet av boken drar författaren undan mattan för oss läsare. Berättaren avslöjas som en viss Vladimir Nabokov, även han emigrant från Ryssland. Han var den man som Lisa en gång var olyckligt förälskad i och som behandlade henne så grymt att hon försökte ta livet av sig. Det är också han som just fått en tjänst på den engelska institutionen på Waindell College. Han har haft ett betydligt lyckosammare liv än Pnin, men saknar hans goda själ. Hur kan vi nu lita på det vi läser, när den allvetande berättaren i själva verket är en del av berättelsen? Vilken avsikt har han med att berätta det han gör på det vis han gör? Vad vet han om Pnins tankar och känslor? Är Pnin ett skal, som en person med skuldskänslor fyller med ett innehåll? Är Pnin någon vi hastigt möter som ser lite udda ut eller bär sig säreget åt? Brian Boyd, den främste Nabokov-kännaren, påpekar att Nabokov, författaren, konfronterar oss med våra egna reaktioner till Pnins situation. Vi skrattar åt honom, vi

tycker synd om honom. Vi skapar oss en bild av hur han är, men vi ser inte den verkliga individen under skalet. Den yttersta konsekvensen av denna attityd är en dehumanisering där slutpunkten är mordet på Mira Bjelotjkin i Buchenwald., anser Boyd.

Berättaren säger sig inte tro på lyckliga slut. Men vad vet vi? I ett av bokens sista stycken tuffar en liten bil fullastad med bylten och väskor ut från staden. En liten hund tittar ut från en av sidorutorna. Pnin ger inte avkall på sin värdighet och skulle aldrig sänka sig så lågt att han arbetade under Nabokov, en människa som han föraktar. Han ger sig av ”uppför den blänkande gatan som smalnade till en gyllene tråd i den mjuka dimman, i vilken kulle efter kulle förvandlade avstånd till skönhet och det helt enkelt inte gick att säga vilka under som väntade”.

Hur det sedan går för Pnin, får vi inte veta. Men i ett annat bibliotek på ett annat college i den senare romanen *Blek låga*” sitter en flintskallig och solbränd professor i Hawaii-skjorta ... vid ett runt bord och läser högt ur en rysk bok med ett ironiskt uttryck i ansiktet”. Är det kanske Pnin?

Den ryske författaren: imperiebyggare och rebell

*Magnus Ljunggren, professor emeritus,
författare*

Jurij Lotman gjorde en gång Tartu till ett intellektuellt centrum i Sovjetunionen. Hans teckenbaserade, semiotiska kultursyn blev till en farlig utmaning mot de marxistiska dogmerna som drog till sig forskarbegävningar från hela landet, ett andningshål.

Det ryska litteraturstudiet är idag fortsatt livaktigt i den gamla svenskstaden och manifesterar sig bl.a. i ett regelbundet vetenskapligt utbyte mellan Tartu och Helsingfors. Vartannat år arrangerar de båda universitetens ryska institutioner växelvis litteratursymposier på ett givet tema (som sedan mynnar i böcker). I höstens början var det nu Helsingfors tur att stå

värd, på temat ”Författaren och makten”. Ett 40-tal slavister från sju länder – Finland, Estland, Ryssland, Sverige, Tyskland, USA och Israel – möttes under tre dagar för att diskutera detta fullständigt outsinliga ämne. Resultatet blev inte minst ett antal spännande korsbefruktningar.

Pusjkin, själve nationalskalden, var förvisso en länge förvisad, hårt övervakad upprorsande, men han var också – mot slutet av sitt liv – en tvärsäker imperialist. Och han är sannerligen inte ensam om detta. Den ryske författaren uppvisar ofta två ansikten. Dostojevskij var revolutionären som till slut kysste tsarens fötter. När skrivande ryssar äntrade barrikaderna 1905 bekände sig den unge Michail Bulgakov, av alla, till monarkismen. Andrej Belyj drömde om att enrollera sig i terrorn och blev så plötsligt – för en tid – hurrapatriot. Av Pusjkin kunde man ha väntat sig bättre, men 1830 hyllade han i en berömd dikt nedslåendet av det polska upproret. Han gick så långt i sin harm över broderlandets motståndsvilja att han började yra – berättade här Aleksandr Ospovat – om att polackerna nog måste utplånas.

Pusjkins poetiska inspiratörer och vänner Vasilij Zjukovskij och Pjotr Vjazemskij har fått goda eftermälen som litterära liberaler. Det hindrade inte – visade **Timur Guzairov** och **Tatiana Stepanisjtjeva** – att båda vid olika tillfällen framträdde som glödande storryssar. Zjukovskij – som fostrade den fruktade Nikolaj I:s son Alexander till reformsinne – kunde inte låta bli att revolutionsåret 1848 lovprisa ”Nikolaj med påken” för dennes oegennyttiga Europapolitik och ridderliga ära”. Vjazemskij förkunnade i dikten ”Det Heliga Rus” att det var Ryssland som 1812 hade räddat Europa från förtryck och så hade det fortsatt.

Edward Waysband redde ut Vladislav Chodasevitj:s identitetsproblem. Han var Vladimir Nabokovs favoritskald, idag har han återhämtats ur exilglömskan och blivit alltmer postumt uppmärksam i sitt hemland. Han bar på en nästan olösbar konflikt. På fädernet var han rysk aristokrat, på modernet hade han ett dubbelt polskkatolskt och judiskt påbrå. Till råga på allt var hans judiske morfar Jakov Brafman identisk med den självhatande anti-semit som under sent 1800-tal hade förkunnat att judarna konspirerade med planer på världs-herravälde – den tanke som kom att ytterligare

konkretiseras i polisfalsifikatet ”Sions Vises Protokoll”, med förödande historiska konsekvenser.

När de segerrika ryska trupperna under framryckningen i första världskrigets inledningskede med polskt bistånd fördrev judar i massskala från frontområdena reagerade Chodasevitj med en dikt där han manade Polen att besinna sig, att begrunda sin släktskap med judarna: en gång utvisade från kartan måste polacker gå samman med de gettoiserade judarna, se till att värna om båda folkens rätt till självförverkligande under tsarens spira. Oändligt naivt, kan det tyckas – men detta var poetens förtvivalade sätt att komma till rätta med ett fyrfaldigt arv av ryskt adelskap, polsk religiositet, judisk utsatthet och – militant antisemitism.

Efter detta personlighetssplitter var tiden kommen för den mest jagupptagne av ryska diktare: egofuturisten Konstantin Olimpov. Egentligen hette han – som sin likaså diktskrivande och ganska kände fader – Konstantin Fofanov. Han uppfattade sig som gudalik och olympisk, det ville han ha med i namnet. Faktiskt löper en tråd från denne Olimpov till vår Edith Södergran. Han influerade sin vän och kollega Igor Severjanin som värderades högt av Södergran.

Om Olimpov talade **Aleksandr Kobrinskij**. Vi fick veta att han startade sin karriär 1911 med det egna förlaget Ego. Snart sände han på det övliga sättet ut ett mångordigt manifest där det hette att poesin måste göra gemensam sak med jagkult och trotsig galenskap. Olimpov tog intryck av Velimir Chlebnikovs transmentala språk, fann på nya ord och riktade blickarna ut mot Universum. Det var dags att avlösa kristendomen med en ny tro, ”olympianismen”. Sig själv identifierade han med ”universums skapare”, uppgiften var att i lika mån i ”poeserna” (hans ord för dikter) besjunga den egna storheten och den kosmiska. Majakovskij manade honom att tänka mer på jorden än på himlen, det gjorde visst intryck. När bolsjevikerna tog makten bytte egotripparen fot och utropade sig till massans försångare. Det slutade för hans del ändå med arrestering och läger. Så inordnade sig alltså också egofuturisten i det ryska mönstret: både myterist och maktredskap – tills allt gick om intet och Gulag tog över.

Det är ett ohyggligt faktum att kommunismen avlivade 1500 Sovjetförfattare av skilda nationaliteter. De sköts av som boskap när de inte bara tynade bort och dog i läger. Olimpov är kanske undantaget som bekräftar regeln. Han blev schizofren på allvar i fångenskapen och kunde, absurt nog, med sin diagnos, mitt i terrorn vandra ut ur helvetet som en fri människa.

Vladimir Chazan lyfte fram ett annat om möjligt än märkligare öde i tiden: prosaisten Andrej Sobol. Hans liv var enormt äventyrligt och händelserikt. Han hade som fjortonåring gett sig av hemifrån, sedan (som Gorkij) vandrat runt i Ryssland, blivit revolutionär och kring 1905 dragits in i terroristmiljöerna. Snart satt han – blott tonårig – på en förvisningsort i Sibirien, där svåra depressioner och psykiska besvär hemsökte honom. Han skulle aldrig riktigt återfå balansen.

Sobol hade skaffat sig unika erfarenheter, inte minst av förräderi och svek i de revolutionära leden. Han hade på nära håll följt Jevno Azefs osannolika karriär som terrorns organisatör och tsarpolisens högst betalade agent – på en och samma gång. Han kände den Pjotr Rutenberg som 1906 tog på sig att i en enslig villa vid Finska viken dräpa prästen Georgij Gapon som lett den blodiga söndagens arbetardemonstration och sedan visade sig ha varit likaså lierad med tsarens ochranka.

Efter att ha lyckats fly från Sibirien började Sobol utomlands skriva av sig sin vånda. Så småningom debuterade han och pekades ut som ett löfte. 1916 samlade han sig till den kritikerrosade romanen ”Damm” som gestaltar den tröstlösa emigranttillvaron i Paris – just innan allt vände och de landsflyktiga kunde återvända till stormcentrum.

Efter februarirevolutionen blev Sobol ingenting mindre än kommissarie i den provisoriska regeringen. Det parti som han tillhörde, socialistrevolutionärerna, smulades efter oktoberkuppen snabbt sönder av bolsjevismen. Han såg nu sin enda möjlighet i anpassning till sovjetvillkoren men hans tidiga 20-talsprosa andas desperation och ångest, de sibiriska mardrömmarna kommer över honom igen. 1926 väljer han att i en utstuderad gest ta sitt liv. Han skjuter sig i hjärtat vid Pusjkinstatyn i Moskva, en medveten härmning av nationalskaldens duellöd under

det tsaristiska trycket. I sina memoarer tolkar Victor Serge Sobols självmord som närmast emblemiskt. En ny tid var inne som han länge hade anat: Stalins.

Ben Hellman, en av konferensens arrangörer, redogjorde för ett scoop. Han påträffade häromåret det till synes förkomna manuskriptet till de s k Serapionsbrödernas tänkta debutantologi, avsedd att ges ut på ett ryskt förlag i Helsingfors. Det låg sedan nästan 90 år i en låda på en villavind. Inom kort kommer denna sensationella volym ut i S:t Petersburg. Den tillför en rad betydande sovjetiska författarskap (Viktor Sjklovskij, Michail Zosjtjenko, Venjamin Kaverin, Vsevolod Ivanov) en ny dimension. Det visar sig nämligen att den genomgående tendensen (ett uttryck för 1921 års stämningar, i spåren av Trotskijs brutala krossande av matrosernas Kronstadt-uppror) är illusionslöst antisovjetisk.

Anja Rosenholm demonstrerade, i god semiotisk anda, hur allt i Stalins 30-tal kretsade kring – vatten. Stalin framställdes ju i propagandabilderna som den store rorsmannen, den lugne kaptenen på bryggan. Den forcerade industrialiseringen kom i hög grad att koncentreras kring kraftverksbyggen, dammar, slussar, bevattningssystem och kanaler. Författarna sändes ut att rapportera, de skulle bära vittnesbörd om hur historien reglerades och planerades, hur teknologin triumferade och hur, framför allt, vattenmassorna kuvades. De var – som t ex Konstantin Paustovskij – troskyldiga och trosvissa. Men där fanns en avvikare: Andrej Platonov, själv ingenjör, som tidigt varnade för en otillräcklig kunskap om vattnets magi och om de överhängande riskerna för människa och natur. Så blev han den genialt klarsynte dystopikern, av Stalin avfärdad som ”idiot” och ”slödder”, pinad och förnedrad, aldrig gripen men i stället smittad till döds av sonen som återvände från lägren med TBC.

Oleg Lekmanov analyserade efter detta Joseph Brodskys dikt ”Till en tyrann”. Han skrev den samtidigt som han – som Iosif Brodskij – drevs i exil 1972. Många förlagor till hans mycket personliga despotporträtt kan anas. Folkutrotaren är en f.d. kafébesökare (som Lenin – kanske med associationer till Hitlers ölhallar), därtill en gammal teaterhabitué (som Stalin). En kuriös detalj

kom fram i ett kompletterande Brodsky-föredrag av **Dmitrij Achapkin**: Nobelpristagaren uppgav sig faktiskt dela en egenskap med Hitler, förtjusningen i Zarah Leander (som han sett i s.k. krigstroféfilmer i sin ungdom, utan att kunna lyssna sig mätt på hennes framförande av ”Novgorods ros”).

Tatiana Kuzovkina beskrev till slut med stöd i KGB:s omfattande akter Jurij Lotmans problem under den sensovjetiska stagnationen. 1982 hade Lotman fått en inbjudan från Sverige. Han hade aldrig tidigare varit utanför den socialistiska baracken – bara en tidig visit på en Schillerkonferens i DDR hade beviljats. Det hela blev ett centralkommittéärende och utmynnade naturligtvis i avslag: hans dissident-umgänge var för tätt. När han till slut kom ut till Skandinavien (i Gorbatjovs andra år, 1986) noterade rapportörerna efteråt att han minsann ertappats i livligt samspråk med professor Jostein Börtnes i Bergen, ”utbildad vid norska arméns tolkskola”.

Med på konferensen fanns en fritänkare som flitigt figurerar i Lotmans KGB-dossiér: **Gabriel Superfin**. Hans ställning var alldeles speciell. Samtidigt som han bedrev avancerade semiotikstudier i Tartu redigerade han den underjordiska ”Krönikan över löpande händelser” som samlade information om arresteringar, aktuell samizdat-litteratur och förhållanden på interneringsanstalter och politiska mentalkliniker. Han tillbringade några år på 70-talet i Gulag innan han kastades ut ur Sovjetunionen. Nu verkar han i Tyskland. Han bekände: ”Genom hela mitt liv har jag förblivit dissident – i alla sammanhang.”

Den ryske författaren är inte alltid samma sorts permanenta rebell som den legendariske ”Super”. Han kan umgås med bombastiska imperiedrömmar. Ibland vill han rentav erövra kosmos. **Michail Lotman**, son till Jurij, påpekade att luftmystiken i nästan samma grad utmärkte stalinismen som vattenmagin: piloterna blev den nya tidens pionjärer som ibland fick ge namn åt hela städer. Olimpovs högtflygande egofantasier sattes plötsligt i ett nytt ljus. Så kunde de olika föredragen emellanåt på det mest överraskande vis sidobelysa varandra. En gång, fick vi veta, bodde jagpoeten och Vladimir Lenin på samma gata. Kanske växlade de några ord.

Recension:

Per Gahrton: *Georgia – Pawn in the New Great Game*

Pluto Press, London 2010

*Hans-Gunnar Adén, ambassadör,
Protokollet, Utrikesdepartementet*

Georgien har blivit populärt i vissa kretsar. Framför allt bland högerpolitiker och konservativa tankesmedjor i USA frodas föreställningen om det nya Georgien efter Rosenrevolutionen 2003 under den karismatiska presidenten Micheil Saakasjvilis ledning som ”frihetens ledstjärna” (uttrycket är president George Bushs), ett demokratiskt föredöme för andra länder, ett bevis på frihetliga idéers makt, utopiska idéer som omsatta i ultraliberala ekonomiska experiment håller på att förvandla landet till ett kapitalistiskt paradiset i den rysk-amerikanska filosofen Ayn Rands anda. Anhängare av dessa idéer finns även i Sverige. Titeln på en skrift utgiven av Timbro 2008 talar för sig själv: *Georgien – den lysande stjärnan på reformhimlen*.

Per Gahrton tillhör inte denna tanke-tradition. Den bok om Georgien han nyligen skrivit skiljer sig därför betydligt från den idealisering av den georgiska verkligheten som varit dominerande i mycket av västerländsk press på senare år. I sitt förord beskriver Gahrton sin grundinställning sålunda: positivt inställd till det georgiska folket, men mycket kritisk till flera georgiska företeelser. Denna ansats visar sig borga för ett stort mått av objektivitet.

Varför skriver Gahrton en bok om Georgien? Svaret framgår av bokens underrubrik: Georgien har blivit en viktig bricka i dagens stormaktsspel. När Ryssland nu efter svaghetsperioden på 1990-talet åter gör anspråk på en viss stormaktsställning, åtminstone i sitt närområde, är det just i Georgien som denna politik kolliderar med USA:s strävan efter världsherravälde (Brzezinskis ”America’s

global primacy”). Av säkerhetspolitiska och energipolitiska skäl anser sig Väst inte kunna låta Ryssland återta sitt förlorade inflytande i närområdet – och ett nytt stormaktsspel är ett faktum, denna gång på Georgiens bekostnad.

Sedan 1993 har Gahrton med jämna mellanrum besökt Georgien. Under åren 1999-2004 var han föredragande i EU-parlamentet om Georgien, Armenien och Azerbajdzjan. Hans bok är grundad på personliga förstahandsupplevelser och samtal med georgiska politiker, kompletterade med uppgifter från ett imponerande stort urval av facklitteratur, tidskrifter m.m. Gahrton har uppenbarligen föresatt sig att försöka förstå Georgiens utveckling efter frigörelsen från Sovjetunionen.

Alla viktigare politiker i Georgiens moderna historia passerar revy, inte minst presidenterna Gamsachurdia, Sjevardnadze och Saakasjvili. Hjärnan bakom Rosenrevolutionen, Zurab Zjvania, ägnas stor uppmärksamhet. Premiärminister Zjvanias död (olyckshändelse eller mord?) innebar enligt Gahrton en vändpunkt, efter vilken Rosenrevolutionen delvis spårade ur. Saakasjvilis styre sedan dess ägnas ett kapitel med rubriken *Saakasjvili, den misslyckade befriaren*. Den ultraliberala ekonomiska politiken har varit ”good for business, not for the poor”. Dessa uppgår fortfarande till en tredjedel av befolkningen, och arbetslösheten är skyhögt (officiellt 16 % men i verkligheten flerdubbelt högre). Gahrton har ingenting till övers för den chockterapi som förespråkas av nyliberala ekonomer, vilka han anser vara mera intresserade av sina egna teorier än av människors välfärd. Demokrati och mänskliga rättigheter har inte heller utvecklats åt rätt håll. Enligt det index över frihetsgraden i olika länder som publiceras av *Freedom House* är Georgien endast ”delvis fritt”.

Kriget mellan Ryssland och Georgien i augusti 2008 skakade världen. Det var en viktig del av det stormaktsspel med Georgien som insats som Gahrton föresatt

sig att skildra. Han beskriver ingående bakgrunden till kriget: sydosseternas och abchaziernas rädsla för Gamsachurdias och hans anhängares georgisk-nationalistiska fanatism och Georgiens olyckliga minoritetspolitik även under senare ledare. Hökarnas inflytande i Tbilisi ökade alltmer och ledde så småningom till Georgiens försök att med våld ”återställa den konstitutionella ordningen” i Sydossetien i augusti 2008. Gahrton jämför det georgiska ledarskapet med de franska socialisterna på 1950-talet och konstaterar att Georgien fortfarande väntar på sin de Gaulle.

Abchaziernas och osseternas berättigade strävan efter självstyre har utnyttjats av Ryssland. Gahrton gör sig inga illusioner om den ryska regimens avsikter i detta hänseende och inte heller om dess auktoritära beteende överhuvudtaget. Men en behållning med hans bok är att han ägnar mycken möda åt att försöka ge en nyanserad bild av Ryssland, vilket är en stor bristvara i Väst. Han beklagar att Ryssland alltför ofta i kalla krigets anda behandlats som ett slags Sovjetunionen i ny skepnad som liksom sin föregångare helst borde hamna på historiens skräphög. Han sörjer över de misstag som Väst begick på 1990-talet då man misslyckades med att integrera Ryssland i det ”gemensamma europeiska huset”. Amerikanska strävanden att försvaga Ryssland och kontrollera dess grannar har enligt författaren lett till att ”den ryska björnen har drivits in i ett hörn, och som varje omringat djur så slår den tillbaka”. Den våldsamma ryska reaktionen på det georgiska anfallet mot Sydossetien i augusti 2008 var alltså snarast riktad mot motparten i det nya stormaktsspelet.

Georgiens önskan att bli medlem av Nato betraktar Gahrton som stridande mot landets verkliga intressen. Varken Nato eller USA kan för Georgien ersätta Ryssland, menar han, varken som avsättningsmarknad eller som mottagare av arbetskraft, inte heller som investerare eller

energileverantör. Kommer Georgien, frågar sig Gahrton, att lyckas utnyttja sitt säkerhetspolitiska läge och utvecklas till en stark buffertstat som tjänar stabiliteten i regionen, eller kommer man att nöja sig med att bli en marionett som inte längre styrs från Moskva utan från Washington?

Gahrton har skrivit en initierad och tänkvärd bok. Hans miljöpartistiska engagemang framskyntar stundtals men tillåts inte bli en tvångströja, i vilken verkligheten måste passas in. Snarare slås man av hans strävan att försöka se saker och ting från olika håll, ur olika infallsvinklar, med alla de motsägelser detta för med sig. Det blir intellektuellt stimulerande. Och ett viktigt inlägg i den säkerhetspolitiska debatten.

Publicerat sedan januari 2011

På Utrikespolitiska institutet:

Jonson, Lena: *Ryssland mot förändring, Världspolitikens dagsfrågor*, nr. 3, 2011

Jonson, Lena; ”Social oro hotar Ryssland”, *Internationella studier*, nr. 2, 2011

Oldberg, Ingmar: *Soft Security in the Arctic*, UI Occasional Papers, no. 4, 2011

Oldberg, Ingmar: ”Aims and means in Russian Foreign Policy”, i Kanet, Roger E.: *Russian Foreign Policy in the 21st Century*, Palgrave Macmillan 2011

På Totalförsvarets forskningsinstitut

Hedenskog, Jakob. ”Terrorhotet mot Sojtj-OS oroar Ryssland” i Jerker Hellström, m.fl. (red.) *Strategisk utblick 2011*, juni 2011.

Hedenskog, Jakob; Vendil Pallin, Carolina: *Ryssland och krisen i Libyen*, FOI Memo 3545, april 2011.

Oxenstierna, Susanne: *Rysk ekonomi och försvarsekonomi 2010: Ökande försvarsutgifter och ambitiösa beväpningsmål*. FOI Memo 3500, februari 2011.

Podvig, Pavel. *Nuclear disarmament after New START*, RUFS Briefing No. 7, January 2011.

Westerlund, Fredrik. *Russian Nanotechnology R&D – Thinking big about small scale science*, FOI Användarrapport, juni 2011.

Westerlund, Fredrik. “Russia: Contradictory signals and a military rationale for SSNW” i: Fredrik Lindvall et al: *The Baltic Approach: A Next Step*. FOI Användarrapport, februari 2011.

Westerlund, Fredrik: *Russian science: In peril but out of focus* RUFS Briefing No. 8, juni 2011.

Östbuletinen, nr. 3, 2011, årgång 15.

ISSN 1654-8698

Utgivare:

Sällskapet för studier av Ryssland, Central- och
Östeuropa samt Centralasien

Tryckt i Stockholm 2011.

Redaktör och ansvarig utgivare: Ingmar Oldberg

Östbuletinen utkommer med cirka fyra nummer per år
och kan rekvireras i pappersform från:

ingmar.oldberg@gmail.com, tel. 08-6696221.

Postadress: Krukmakargatan 46, 11726 Stockholm

Tidigare nummer av Östbuletinen finns tillgängliga på
Sällskapets hemsida: <http://www.sallskapet.org>